

PROIECT DE MONITORIZARE A INTEGRITĂȚII SISTEMULUI UNIVERSITAR ROMÂNESC

Deși problema integrității a fost tratată în mai multe strategii guvernamentale, sistemul universitar își găsește cu greu locul în acestea. În ciuda notorietății unor cazuri semnalate de presa privind corupția și lipsa de calitate în spațiul academic, universitățile par să nu își asume strategii proprii de promovare a transparenței și corectitudinii academice.

Coalitia pentru Universități Curate (CUC) a inițiat o metodologie de monitorizare a 4 componente definitorii privind integritatea academică: transparența și corectitudine administrativă (publicarea documentelor contabile, publicarea declarațiilor de avere și de interese precum și a celor de politică politică, accesul la dosarele de achiziții publice), corectitudine academică (plagiat, performanța în cercetare, desfășurarea procesului academic), calitatea guvernantei (nepotism, implicarea studenților în luarea deciziilor, acordarea sporurilor financiare, ocuparea posturilor didactice) și management financiar (cheltuielile discreționare, achizițiile publice). Au fost luate în considerare și elemente cu privire la rapoartele de control ale organismelor statului cu atribuții în acest sector: Curtea de Conturi, Departamentul de Luptă Antifraudă, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, precum și existența proceselor cu terți privind integritatea academică.

Monitorizarea a fost realizată de către echipe de evaluatori externi, formate atât din experți, cât și din studenți. O grijă deosebită a fost acordată independenței și obiectivității evaluatorilor, aceștia neavând legături cu universitățile monitorizate.

Universitățile avute în vedere în proiectul pilot al programului sunt:

- Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu", București;
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad", Iași;
- Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești;
- Universitatea "Valahia" din Târgoviște;
- Academia Națională de Educație Fizică și Sport.

Proiectul pilot lansează astfel o campanie de anvergură națională ce se va derula în anul universitar 2008-2009 și va cuprinde evaluarea tuturor universităților de stat din România.

La finalizarea proiectului pilot Coalitia pentru Universități Curate atrage atenția asupra următoarelor puncte slabe întâlnite în cele 5 universități evaluate:

- **restrictionarea accesului la informații de interes public.**

Evaluarea a debutat printr-o serie de solicitări pe baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public. Răspunsurile inițiale ale universităților au scos în evidență lipsa

transparentei in decizii si in desfasurarea procesului academic. De exemplu, procedura de ocupare a posturilor didactice este deseori necunoscuta, cazurile cele mai frecvente fiind acelea in care la concurs se prezinta un singur candidat. Modalitatea de aprobare a bugetului de venituri si cheltuieli se realizeaza deseori fara o consultare reala si fara a fi consemnata in procesele verbale ale sedintelor de Senat. A fost constatata lipsa procedurilor transparente cu privire la acordarea gradatiilor de merit sau a sporurilor salariale, in functie de performanta cadrelor didactice. Evaluatorii au sesizat nepublicarea sau publicarea neactualizata a declaratiilor de avere si de interese, precum si lipsa declaratiilor de politie politica. Restrictionarea accesului evaluatorilor la dosarele de achizitie publica este evidenta in unele cazuri, informatia primita fiind limitata doar la procedura de achizitie, neexistand referiri la sumele platite si la furnizori.

Opacitatea universitatilor cu privire la propriile proceduri si rezultate poate fi identificata inclusiv prin simpla accesare a site-urilor universitatilor care in mod frecvent nu includ informatii referitoare la: concursuri de ocupare a posturilor didactice, performantele cadrelor didactice, continutul cursurilor universitare, deciziile structurilor interne ale universitatilor.

- **toleranta crescuta la fenomenul de plagiat**

In ciuda numeroaselor scandaluri cu privire la fenomenul plagiatului, universitatile nu au instrumentele necesare controlului acestui fenomen. Cu exceptia unei singure universitati, evaluatorii nu au putut identifica proceduri destinate combaterii plagiatului, atat la nivelul lucrarilor de diploma, cat si la nivelul lucrarilor stiintifice ale cadrelor didactice.

- **prezenta extinsa a fenomenului de nepotism**

In doua din cele cinci universitati pilot au putut fi identificate un numar mare de familii universitare. Aceasta stare de fapt ridica semne de intrebare cu privire la obiectivitatea promovarilor si a evaluarilor colegiale. Acolo unde unul dintre membrii familiei ocupa o functie de conducere, aceasta poate impiedica inclusiv asupra distributiei normelor didactice si implicit a veniturilor. Spre exemplu, intr-una din universitatile evaluate, in interiorul unei facultati exista opt perechi, trei sot-sotie si cinci tata-fiu. Tinand cont de numarul total de cadre didactice (45), incidenta familiilor universitare este foarte mare.

- **scolile doctorale se bazeaza pe un numar redus de cadre didactice performante**

Performanta stiintifica relevata de lucrarile ISI este deseori concentrata pe un numar restrans de cadre didactice. Aceasta situatie impiedica asupra indrumarii doctoranzilor, existand riscul preluarii acestora de catre conducatori de doctorat fara prestigiu academic international.

- **incapacitatea legala de a angaja cadre didactice cu reputatie internationala**

In cadrul universitatilor monitorizate am intalnit situatia neocuparii a pana la 30% din totalul normelor didactice pentru a pastra posibilitatea legala de a invita cadre didactice internationale. De asemenea, a fost semnalat un caz in care Universitatea Petrol si Gaze Ploiesti a acceptat sa

fie dată în judecată de prof. Dragoș Ciuparu pentru ca printr-o hotărâre judecătorească să i se recunoască ca vechime anii în care și-a desfășurat activitatea didactică în străinătate - doctorat la Paris, lector la Yale University. Universitatea nu putea recunoaște aceasta vechime în muncă pentru că altfel ar fi încălcat legislația românească în vigoare. În concluzie, deși Universitatea a avut calitatea de pârât, iar Dragoș Ciuparu pe cea de reclamant, procesul a fost mai degrabă unul în care UPG și domnul Ciuparu s-au aflat de aceeași parte a baricadei.

- **blocarea accesului cadrelor didactice tinere la posturile de conferentiar si profesor**

Evaluările au relevat situații în care profesorii consultanți sunt trecuți cu norme didactice în statele de funcții, în timp ce pe poziții de asistent se regăsesc persoane cu doctorat și vechime de peste 20 de ani.

- **neimplicarea reală a studenților în procesul decizional**

Deși studenții reprezintă conform legii 25% din numărul membrilor senatelor universitatilor și consiliilor facultatilor, cele mai dese situații întâlnite sunt acelea în care studenții nu au un cuvânt real de spus în deciziile cele mai importante. În aceeași măsură ne confruntăm cu ignorarea prevederilor legale privind evaluarea cursurilor și a cadrelor didactice de către studenți. Evaluările sunt fie inexistente sau impactul acestora este 0 acolo unde ele sunt realizate (ceea ce demonstrează formalitatea actului).

Acest proiect pilot reprezintă o bună ocazie de validare și îmbunătățire a metodologiei de evaluare ce va fi utilizată în următorul demers pe care Coalitia pentru Universități Curate îl va realiza în anul universitar 2008-2009. Proiectul va continua cu monitorizarea a peste 40 de universități publice. La finele acestui program Coalitia va publica Topul Integrității Universitatilor din România.

